

VOORWOORD

Soms wordt me weleens gevraagd of mijn werk als misdaadverlaggever me niet cynisch maakt. Als je al langer dan twee decennia over moord, doodslag, drugshandel of andere ellende schrijft, dan ligt dat ‘gevaar’ – naast andere risico’s – natuurlijk op de loer. Je leert in dit vak door ontmoetingen met politiemensen, advocaten, misdadigers, officieren van justitie en nabestaanden de zelfkant van de maatschappij heel goed kennen.

Regelmatig rijd ik na interviews met een verward gevoel naar huis. Hoe is het mogelijk dat op zich intelligente mensen zo diep in de criminaliteit belanden, vraag ik me dan bijvoorbeeld af. Of, hoe zou ik reageren als ik zelf slachtoffer word van een ernstig misdrijf? Hoe kunnen mensen overleven als ze jarenlang in een negatieve of verdrietige sfeer blijven hangen door de gevolgen van criminaliteit?

Lang niet iedereen heeft het geluk van goede vrienden of familie, die de balans in zo’n situatie weer naar het positieve laat doorslaan. Dit boeiende maar zware beroep is alleen uit te oefenen vanuit een stabiele thuisbasis, die je regelmatig een spiegel voorhoudt.

Ik prijs me zeer gelukkig dat ik in zo’n situatie zit, waardoor dit werk me inderdaad niet cynisch maakt, maar me ook oog laat houden voor mooie en positieve dingen. Tegelijkertijd realiseer ik me dat er velen zijn die dit voorrecht ontberen en zich daardoor niet kunnen ontworstelen aan door misdaad ontstane problemen.

Het komt regelmatig voor dat ik op zaterdag- of zondagochtend, terwijl ik met mijn gezin ontbijt, telefoontjes krijg vanuit de

gevangenis. Het gaat dan vaak om gevangenen die hulp zoeken, vinden dat ze onterecht vastzitten of uit eenzaamheid gewoon om een praatje verlegen zitten.

Mijn kinderen vinden het soms zielig als ik ze iets meer vertel over de achtergronden van de telefoontjes. Ze zijn inmiddels oud genoeg om te beseffen dat niet iedereen willens en wetens in de criminaliteit belandt. Soms zijn persoonlijke omstandigheden zodanig, dat ontsnappen aan een misdadig leven bijna onmogelijk is.

Telefoontjes en brieven uit de gevangenis zijn overigens een belangrijke bron van informatie voor een misdaadverslaggever. Je kunt en mag je niet alleen baseren op bronnen bij politie en justitie, de advocatuur of op tipgevers uit de zogenaamde bovenwereld. Als misdaadverslaggever moet je weten wat er leeft in het criminele milieu.

Telefoongesprekken vanuit de gevangenis met bekende namen uit de onderwereld, zoals Willem Holleeder, de Zwarte Cobra, de Hakkelaar, Greg Remmers, Peter La Serpe, Fred Ros en vele anderen, vormden soms ook een belangrijke bron van inspiratie voor mijn columns. Anders gezegd, berichten uit de bajas bepaalden deels de inhoud van dit boek. De columns en reportages werden eerder gepubliceerd in *De Telegraaf*, maar zijn waar nodig voorzien van actuele informatie.

Dat betekent niet dat alle beschreven misdaadonderwerpen als afgedaan kunnen worden beschouwd. Het Passageproces bijvoorbeeld, was bij het ter perse gaan van deze druk nog niet afgerond. En ook de berichten uit de bajas blijven binnenstromen. Dit boek is dus een momentopname van tweeënhalf jaar misdaad in Nederland, niet meer en niet minder. Ondanks de soms heftige misdrijven die u gaat tegenkomen, wens ik u veel leesplezier.

John van den Heuvel, mei 2012
jvdheuvel@telegraaf.nl

HOLLEEDER

Op het gevaar af dat u behoorlijk moe bent van alle Holleeder-publiciteit sinds hij vrijkwam, toch nog een paar korte opmerkingen. Er was namelijk wat opmerkelijks aan de terugkeer van Holleeder in de maatschappij. Anders dan zijn advocaat vooraf liet weten, meed zijn cliënt de publiciteit niet. Holleeder liet zich in het bos welwillend fotograferen door Peter de Vries en belde met freelancejournalist Bas van Hout om te laten weten dat alles goed met hem gaat. In een echt interview heeft hij voorlopig geen trek, maar op wat gezondheidsklachten na zit hij best lekker in zijn vel, was de boodschap.

Anders dan verwacht (en verstandig zou zijn) zoekt Holleeder vooralsnog niet de luwte. Dat blijkt ook uit de bij mij binnenstromende informatie over de nieuwe verblijfplaatsen van Holleeder. Het zou daarbij gaan om een penthouse in Amsterdam en een villa in Bergen. Bepaald geen ver buitenland dus, om eerst maar weer eens te wennen aan de vrijheid. Willem Holleeder verschuilt zich niet. Wat die opstelling voor de verhoudingen in de onderwereld gaat betekenen, is onvoorspelbaar maar voor misdadbestrijders én beschrijvers wel erg interessant.

Neemt u van me aan dat een stevig clubje politiemensen de bewegingen van Holleeder met argusogen volgt. Niet alleen om na te gaan of extra bewijs valt te vergaren over zijn betrokkenheid bij liquidaties, maar ook of Holleeder is te betrappen op nieuwe strafbare feiten. Politie en Openbaar Ministerie hebben leergeld

betaald. Dat Holleeder net als na zijn vrijlating na de Heineken-ontvoering kans ziet zijn misdaadloopbaan groots te vervolgen, lijkt uitgesloten.

REPORTAGE

MEESTEROPLICHTER ONGRIJPBAAR?

Jaarlijks worden 45 000 Nederlanders slachtoffer van internetoplichting. Via prachtig uitziende webshops bestellen argeloze kopers allerlei artikelen die ze vervolgens nooit krijgen geleverd. De schade die gedupeerden lijden, loopt inmiddels in de miljoenen. Politie en justitie hebben nauwelijks een antwoord op de ergerlijke fraudepraktijken, die vaak vanuit het buitenland plaatsvinden. De Telegraaf kwam in nauwe samenwerking met het RTL4-programma Recht Gezet! wél op het spoor van een van de grootste en meest gezochte cybercriminelen van Nederland.

Ooit was Isla Margarita een Caribisch pareltje, waar massa's Nederlandse toeristen de vakantie van hun leven doorbrachten. De laatste jaren is het paradijselijke eiland voor de kust van Venezuela verworpen tot een boevennest, waar de vakantiegangers zijn verjaagd door criminele organisaties.

Nederlanders zijn er nog wel op Isla Margarita. Helaas niet die van het beste soort. Het eiland wordt bevolkt door tientallen belastingontduikers of landgenoten met wie justitie nog een appeltje heeft te schillen. De voortvluchtige Hollanders maken handig gebruik van corrupte ambtenaren, die tegen betaling behulpzaam zijn bij het afschermen van adresgegevens. Liefst vijf Nederlanders werden de afgelopen jaren vermoord op Isla Margarita. Ze raakten verwickeld in criminele zaakjes of hadden de pech door een van de vele drugsbendes te worden beroofd en doodgeschoten.

Het Venezolaanse eiland blijkt ook een ideaal toevluchtsoord

voor internetoplichters. Aangezien ons land geen uitleveringsverdrag heeft met Venezuela, kunnen fraudeurs vanuit dat land via het wereldwijde web vrijelijk hun gang gaan. Isla Margarita is zelfs het hoofdkwartier van een van de grootste en meest gezochte cybercriminelen van Nederland. Maar is deze Amsterdammer Robert-Jan van der Zwaan werkelijk zo onaantastbaar als hij zich waant?

Gelikt

Sinds 2010 worden politiekorpsen in het hele land geconfronteerd met aangiften van mensen die via professioneel ogende webshops spullen hebben gekocht. Het gaat meestal om elektronica of kleding die via directe overschrijvingen of via iDeal of PayPal worden afgerekend. De klanten worden gelokt met prijzen die fors lager zijn dan in gewone winkels. De verkoopsites zien er gelikt en vertrouwenwekkend uit. Maar ieder jaar komen tienduizenden kopers bedrogen uit. Ze betalen keurig, maar krijgen nooit iets geleverd. De schade loopt in de miljoenen.

Jef van Essen uit Haarlem werd met zijn zoon Nick in 2007 ongewild betrokken bij een soortgelijke fraude. Nick kwam in contact met Robert-Jan van der Zwaan, toen woonachtig in Zwanenburg. De rap van de tongriem gesneden Van der Zwaan betrok Van Essen in een geraffineerd spel. Hij liet een prachtige website bouwen, waarop goedkope zonweringen te koop werden aangeboden. Al snel kwamen de bestellingen én betalingen binnen.

‘Er zaten leveringstermijnen aan vast, waardoor het even duurde voordat alle klanten, maar ook mijn zoon, in de gaten kregen dat Van der Zwaan de boel bedonderde,’ vertelt Van Essen. ‘Hij incasseerde wel het geld, maar leverde nooit de zonneschermen. Omdat alles op onze naam en adres stond kregen wij de woedende klanten aan de deur. Ons leven werd kapotgemaakt. We zijn tot op de dag van vandaag gedupeerden aan het afbetalen. Robert-Jan van der Zwaan verdween met de noorderzon.’

Hoewel justitie in Haarlem wel tot vervolging overging, bleek

de fraude slechts een opmaat tot een enorme sprong in de criminele carrière van Van der Zwaan. De Amsterdammer ontwikkelde sinds 2007 in razendsnel tempo nieuwe verkoopsites en incasseerde grote bedragen. En hij bedacht andere vormen van oplichting, waarbij hij nietsvermoedende ‘katvangers’ inschakelde. Op advertentiesites als Marktplaats en Speurders plaatste hij advertenties, waarin thuiswerkers werden gevraagd.

Retourpakketten

Tegen sollicitanten werd gezegd dat ze thuis tegen vergoeding retourpakketten zouden ontvangen en die moesten doorlabelen. De pakketten moesten vervolgens worden doorgestuurd naar landen in Zuid-Amerika. In werkelijkheid bestelde Robert-Jan van der Zwaan bij postorderbedrijven allerlei goederen, liet ze bij ‘zijn’ thuiswerker afleveren en via dat adres doorsturen. Van der Zwaan ontving de pakketten uiteindelijk op een postadres op Isla Margarita, maar bij de thuiswerkers stonden naar verloop van tijd de schuldeisers op de stoep.

Inmiddels heeft Robert-Jan van der Zwaan meer dan honderd valse webshops op zijn naam en gaat hij tot op de dag van vandaag door met het oplichten van gedupeerden. Hij wordt beschouwd als een van de grootste internetoplichters van Nederland. Diverse politiekorpsen zijn naar hem op zoek, maar hij moet ook nog langdurige gevangenisstraffen uitzitten. ‘We zijn helemaal klaar met deze mijnheer,’ zegt mr. Tine Zwiers van het arrondissementsparket Haarlem. ‘We willen hem zo snel mogelijk van de straat en geven op het ogenblik alle prioriteit aan zijn aanhouding. Deze man gaat maar door met oplichten. We kunnen echter moeilijk vaststellen waar hij precies zit. Daarom hebben we een wereldwijd opsporingsbericht laten uitgaan.’

Een rechercheur van de politie Kennemerland, die nauw betrokken is bij het onderzoek tegen Van der Zwaan, erkent ook dat de verdachte moeilijk in de kraag te vatten is. ‘We hebben het

idee dat hij ergens in Venezuela verblijft. Maar met dat land heeft Nederland geen uitleveringsverdrag. Bovendien houden we er rekening mee dat hij over een vals paspoort beschikt. Dat maakt het helemaal lastig hem te traceren. Hij vindt het leuk een kat-en-muisspel met ons te spelen en stuurt regelmatig digitale ansichtkaarten om ons uit te dagen. Hij waant zich de kat, maar vroeg of laat wordt hij toch echt onze muis,' bezweert de rechercheur, die om onderzoeksredenen anoniem wil blijven.

Langdurig journalistiek onderzoek naar aanleiding van een concrete tip leidde deze week uiteindelijk wel naar de verblijfplaats van Robert-Jan van der Zwaan. Hij waant zich zelfs zo onaantastbaar dat hij, geconfronteerd met het onverwachte Nederlandse bezoek, instemt met een ontmoeting in het Best Western Hotel in Porlamar, de hoofdstad van Isla Margarita. Grijnzend komt 's lands meest gezochte internetcrimineel de lobby binnenwandelen. Van der Zwaan is niet alleen. Een forsgebouwde Venezolaan wijkt aanvankelijk geen meter van zijn zijde. De man draagt een tasje, waarin overduidelijk de contouren van een fors vuurwapen zijn te zien.

De opplichter is in een opperbest humeur. 'Ja, ik ben hier veilig voor de Nederlandse justitie,' vertelt hij zelfvoldaan. 'Hoe ik hier terecht ben gekomen? Ik heb gewoon via Google gezocht naar landen waarmee Nederland geen uitleveringsverdrag heeft voor oplichting. Op Isla Margarita kunnen ze me niet pakken. Ik heb hier een heerlijk leven met mijn vriendin en ons kindje. We wonen in een lekker huis met zwembad, vlak bij het strand. Het leven lacht ons toe.'

Maar na enig doorvragen, blijkt het leven van Van der Zwaan toch minder zonnig. In feite kan hij vanwege het internationale arrestatiebevel geen kant op. Bovendien beseft hij heel goed dat niet alleen politie en justitie een rekening met hem hebben te vereffenen. 'Ik word bedreigd door gedupeerden,' geeft Van der Zwaan toe. 'Daarom heb ik altijd een bodyguard bij me.'

Bekentenis

De internetoplichter legt vervolgens een opmerkelijke bekentenis af. Hij geeft volmondig toe dat hij de man is achter talloze valse websites en doet uitvoerig uit de doeken hoe hij te werk gaat. ‘Het is verbazingwekkend hoe naïef mensen zijn, die via internet kopen,’ vindt Van der Zwaan. ‘Als ze maar denken dat ze korting krijgen, verliezen ze direct alle argwaan. Ook sommige banken maken het heel makkelijk om rekeningen te openen of geld van rekeningen weg te sluizen.’

Enig mededogen met zijn slachtoffers heeft de fraudeur niet. ‘Ik denk eigenlijk nooit aan de gedupeerden,’ beweert Robert-Jan van der Zwaan. ‘Of ik dan geen geweten heb? Het antwoord is simpel: neen.’

Toch beseft de meesteroplichter dat het zwaard van Damocles ooit valt. En misschien wel sneller dan hij denkt. Nu Robert-Jan van der Zwaan is gelokaliseerd, stuurt het Openbaar Ministerie op korte termijn een rechtshulpverzoek aan Venezuela met de boodschap dat de Nederlander inmiddels niet alleen van oplichting wordt verdacht, maar ook van witwassen. Dat laatste delict biedt juridisch gezien eventueel meer mogelijkheden. Wellicht kan Van der Zwaan dan zelfs in Venezuela worden berecht, hoopt justitie. ‘Aan ons ligt het niet,’ belooft Tine Zwiers van het Haarlemse parket. ‘Deze man moet zo snel mogelijk worden gestopt.’

Naschrift

In mei 2012 werd Van der Zwaan op Isla Margarita gearresteerd. Dit gebeurde na overleg tussen de Nederlandse justitie en Venezuela. Ondanks het ontbreken van een uitleveringsverdrag kon Van der Zwaan wel worden aangehouden vanwege valse reisdocumenten en worden uitgezet als ongewenst vreemdeling. Op 18 mei werd hij overgedragen aan Nederland. Hij moet nog een oude straf uitzitten en zal voor zestig nieuwe zaken worden vervolgd.